

Програм концерта:

-Гудачки квартет оп. 18, бр. 1 у Ф-дуру

Лудвиг ван Бетовен

-Почасница Стевану Мокрањцу оп. 132б

Дејан Деспић

-Гудачки квартет оп. 96, бр. 12 у Ф-дуру

Антонин Дворжак

Опис програма:

Лудвиг ван Бетовен је имао двадесет седам година када је почео да пише своје прве квартете 1798. године, а двадесет девет када их је завршио. Његова репутација и вештине су се веома брзо развијале у том периоду. Своју репутацију је стекао повезаношћу са аристократским друштвом Беча и брзо је ишао ка средњем периоду свог стваралаштва, којим је променио утицај музике тада, а тај утицај траје и данас.

Прву верзију овог квартета дао је пријатељу Карлу Аменди-виолинисти. Бетовен није био задовољан првим издањем квартета, па је Аменди написао писмо у ком тражи да ово дело никоме не показује и да га нико не свира. Додао је да има још пуно да научи о писању квартета и да има нову верзију овог дела.

Квартет има четири става, од којих је I став – *Allegro con brio*, у коме је композитор комбиновао брзе и енергичне мотиве са лирским мелодијама. Бетовенове белешке показују да је II став – *Adagio*, компоновао са намером да дочара сцену из Шекспирове драме Ромео и Јулија. III став – *Scherzso* је брз и разигран, чија неједнака фраза, структура и акценти, дају осећај изненађења и шалвности. Последњи став је весели *Allegro*, који је сличан I ставу, где развија мотиве на много креативних начина.

Иако писана као врста рапсодије на неке од најлепших тема из Мокрањчеве хорске музике, ова композиција има, у ствари, сопствену латентну драматургију. Она се може сагледати из текстова и, наравно, одговарајућег карактера појединих употребљених песама.

Својеврстан лајтмотив целе композиције, који се оглашава на њеном почетку и завршетку, а повremени и у току, јесте мотив љубавне чежње и дозивања – “*Чимбирчице..*”. После његове почетне појаве наступа мотив несрећне, неоствариве љубави – “*Девојка јунаку прстен повраћала...*”, потом мотив љубавне среће и ужитка – “*Расло ми је бадем-дрво...*”. Средњи, живљи и разигран део композиције испуњава тема љубавне игре и зачикавања – “*Ој, Ленко, Ленко...*”. Следи елегична, можда најтужнија мелодија у Мокрањчевом опусу – “*Црни, горо...*”, која исказује жал за неповратно протеклом младошћу, тако да се према њој све претходно сагледава само као низ сећања.

Дело је првобитно написано за ансамбл од девет виолончела, по жељи челисте и професора Ивана Попарића, а затим је одмах прерађено и за гудачки квартет и у тој верзији су га премијерно извели Гудачи светог Ђорђа, са диригентом Петром Ивановићем, 20. маја 1998. године у Коларчевој задужбини.

Гудачки квартет у Ф-дуру, оп. 96, бр. 12 – *Амерички квартет*, настао је 1893. године, током Дворжаковог боравка у Америци. Ово је један од најпопуларнијих гудачких квартета у репертоару камерне музике.

У првом извођењу овог квартета (јун 1893.), сам Дворжак је свирао деоницу прве виолине, Јан Јозеф Коварик деоницу друге виолине, а ћерка и син Коварика – деонице виоле и виолончела.

Током свог боравка у Америци, највише је био у друштву својих сународника из Чешке. Инспирацију је нашао у лето 1893. приликом посете боемској колонији Спиллвилле.

Амерички квартет показао се као прекретница у Дворжаковом камерном стваралаштву, деценијама се неуспешно мучио да пронађе равнотежу између свог преплављеног мелодијског израза и јасне структуре. Као и код Бетовена, Хајдн је имао велики утицај на Дворжака, који се види у овом квартету.